

Po naših gradiliščih združnih domov

Slovenjevaščani mislijo zelo počasi

Slovenja vas ni tako prijazna kot Grajena. O Slovenji vasi smo hoteli pisati že zadnjič, 30. julija, ko smo bili prvič na tem gradilišču. Pa nismo imeli kaj. Kdo naj bi resno vzel kupček gramoz, ki se je izgubljal takrat v širni ploskvi zelenja desno ob glavni cesti Ptuj-Maribor? Zato smo takrat raje molčali. Glasovi o napredovanju del, ki so se širili o Slovenji vasi po Ptuj, pa so nas prisilili, obiskati jo. Ugotovili smo, da Slovenjevaščani bolj počasi mislijo in da je šele »podaljšani teden združnih domov« od 26. julija do 1. avg. prodrli končno vendarle tudi do njih. Uspeh dosejanega dela se da na kratko označiti s sledečim: do globine 6 m izkopan studenec, izkop cca polovice temeljev, izkop kleti in do 55 m² gramoz, ki so ga pridobili iz kleti. Za naše Haložane iz Podlehnik ali celo Leskova, kjer delovni polet iz »Tedna združnih domov« ne popušta, bi bilo to malo. Haložani so namreč reveži, zaradi stoletnega izkoriščanja, na relativni nizki stopnji znanja, pa dobro vedo, da pomeni združni dom dvig k znanju, k napredku. Zato hitel! V Slovenji vasi pa z namo ceniti tudi ta uspeh, ker predstavlja dober začetek v kraju, kjer delajo kulaki podobno kot v Staršah propagando proti domu z geslom: Mi imamo vsak svoj dom, več pa ne rabimo! Tako kulaki! Majhni in srednji kmetje pa ne mislijo tako in baš zato se ne odzvali pozivu KU in prišli na delo. Dnevno jih je bilo na gradilišču do 30 in sedaj so se že lahko prepričali, da ni tako težko, dati majhen doprinos skupnosti. Ko smo jim omenili, da imajo Stoperce temelje že zabetonirane, čeprav vozijo gramoz 24 km daleč, medtem, ko ga imajo oni na licu mesta, so priznali, da so res malomarni in da bi z lahkoto spravili svoj dom pod streho do jeseni.

Imajo pa Slovenjevaščani veliko napako. Ta napaka je predsednik krajevne odbora tov. Svenšek Ernest. Mož je simpatičen in tudi agilnosti mu ne manjka. Vendar bo vsakdo priznal, da ni lahko imeti devet do deset funkcij. Tov. Svenšek ni namreč samo predsednik KLO; on je poleg tega: predsednik OF, predsednik KZ, član upravnega odbora OZKZ Ptuj, delegat skupščine, predsednik odkupne komisije, predsednik davčne komisije, predsednik krajevne uprave za gradnjo združnega doma in sami ne vemo, predsednik česa vsega še. Po izjavi aktivista tov. Krajnc Martina, ni bil vsega skupaj še niti 10 minut na gradilišču. Tega mu niti ne moremo šteti v zlo. Saj nima časa! Če damo, da tudi tehnika, ki je za Slovenjo vas zadolžen, tov. Čuješa, ni blizu, in da se član Okrajne uprave tov. Toplak Janža, zlepa ne prikaže, tedaj je jasno, da gradnja tega združnega doma ne more napredovati tako, kakor bi si to želel brez posebnega napora tajnik KLO tov. Skofič Ivan.

Ugotavljamo: Slovenja vas je s »Tedom združnih domov« storila korak naprej. Vendar premajhna. Nakazali smo, kje so napake. Te je treba odpraviti. Predvsem mora Slovenja vas preiti k temu, da so razmeroma razdeli bremena, kajti tov. Svenšku bi morda smeli reči, da pri funkcijah danes ne gre za čast, temveč za delo.

Treba je, da pridejo Slovenjevaščani s tov. Svenškom vred do tega spoznanja. Ko bodo bremena razdeljena in bo vsakdo opravljal svoj posel, je sigurno, da bo tudi združni dom v Slovenji vasi napredoval in da bodo doživeli Slovenjevaščani otvoritev doma na jesen 1948.

Pri nas v Bolfenku, žabam ne damo več miru

Tako so rekli v Bolfenku, naj napišemo v časopis. In še to so pristavili: Odkar imamo frontovske brigade, nas je dnevno do 40 na gradilišču in tako smo že davno premetili žabe, ki se ne morejo več brezskrbno sončiti na našem gradilišču.

K temu uspehu je nedvomno mnogo doprinesel povratek tov. Vidica. In odkar je on prišel od orožnih vaj, je tudi šolski uprav. tov. Suen, povečal svoj delovni polet. Po vse dni ga je videti pri delu na gradilišču.

Cement, kolikor so ga imeli, so vsega porabili in zabetonirali doslej 40 kub. metrov temeljev. Istočasno pripravljajo les in drugo. Vsekakor bo treba dati Bolfenku takoj cement, da bodo mogli z delom nadaljevati.

V zvezi s tem gradiliščem se je treba dotakniti »sodelovanja« avtomobilov pri gradnji združnih domov. Med okrajno upravo in vsemi podjetji obstoja sporazum, da bodo podjetja šla na roko okrajni upravi, kadar imajo prazne vožnje iz Ptuja na katero koli gradilišče ali v njegovo sosesčino. Če po obstoječi odredbi ne smejo avtomobili prazni na pot in rabijo za vsako tako vožnjo posebno dovoljenje. Ker je Bolfenku zmanjkalo cementa, je okrajna uprava prosila gozdno upravo, ki je imela vožnjo v Bolfenk po les, naj vzame cement s seboj. Tega pa gozdna uprava ni storila. Tega bi, ne omenjali, če se ne bi že preje nekajkrat primerili podobni slučaj, ki do-

kazujejo popolno pomanjkanje razumevanja za tako važno stvar, kakor je gradnja domov za izgradnjo socializma na naši vasi. Zamuda par minut, ki bi s tem nastala za gozdno upravo, bi prav gotovo ne preprečila izvedbe njihovega plana, obenem pa bi 15tonski avtomobil ne vozil prazen do Bolfenka.

Se bolj obsojanja vreden je morda primer vožnje sadnega odseka OZKZ Ptuj. Tudi ta odsek je ob priliki vožnje v Bolfenk bil naprošen, naj natovori za gradilišče združnega doma 4 samokolnice in 4 krampe. To so storili, pač pa so nato poslali KU v Bolfenku za izvršen prevoz račun v znesku 215 din. Če povemo, da je bila ta vožnja za sadni odsek nujna in da bi jo bil opravil do Bolfenka na vsak način, pa makar prazen, tedaj je nemogoče razumeti to dejanje s strani sadnega odseka kot združne organizacije, ki ga je treba obsoditi kar najostreje.

Mladina v Sobotincih tudi v gospodarskih akcijah ne zaostaja

Ni dolgo, odkar so najbolj napredni kmetje ustanovili v Sobotincih pri Marku kmetijsko obdelovalno združgo. Nekaj zemlje so dobili tudi od agrarne reforme, tako da ima združga danes 72 ha orne zemlje. Mladinski aktiv v združgo šteje 28 članov, od katerih pa je samo 5 mladincev iz Sobotincev, vsi ostali pa so iz sosednjih vasi. V združgo so vstopili zato, ker so v njej videli nekaj lepega in boljšega, kot zaostalo privatno kmečko gospodarstvo.

Precej težav je bilo treba prebroditi, predno se je združga ustalila, preden si je nabavila stroje, seme in umetno gnojilo ter druge najpotrebnejše stvari. Vendar so uspeli. Mladinski aktiv je tu krepko pomagal. Prijeli so za delo. Kadar je bilo treba kam iti, kadar je bilo treba delati preko določenega časa, je bila mladina vedno prva. V teh za združgo najtežjih dneh je vodil aktiv tovariš Strelec Stanko, ki je sedaj referent za Kmetijske stroje pri OZKZ v Ptuj.

Mladina zadruga je napovedala tekmovanje vsem združnim aktivom LMS v Sloveniji

Ko je Glavni odbor LMS razpisal tekmovanje aktivov, kdo bo imel boljše obdelano mladinsko njivo, so se tudi mladi združniki v Sobotincih odločili za svojo mladinsko njivo. Od zadruga so dobili 30 a zemlje, pa tudi umetno gnojilo. Na sestanku so sklenili, da bodo na to njivo zasadili krompir. »Obdelali jo bomo pa že tako«, so rekli mladinci na sestanku, »da bomo na naši njivi dosegli najlepši pridelek. Dokazati moramo, da naša zemlja lahko dá več, kakor je dajala doslej«. Začeli so z delom. Najprej so njivo dobro pognojili s hlevskim gnojem, malo preden je prišel krompir iz zemlje, pa še enkrat z umetnim gnojem. Krompir so sadili s strojem. Okopavali in ogrebali so ga s še večjo pazljivostjo, kakor ostale združne njive. Nobene travice ni smelo ostati. Ko je pretila nevarnost, da se krompir okuži s kloradskim hroščem, so mladinci skoro vsak dan pregledovali njivo. Na njihovo veliko veselje ga niso nikoli našli. Najbolj je za njivo skrbela predsednica aktivna, tovarišica Golob Marija, ki jo še danes, čeprav ni več v združni, večkrat pride gledat.

Trud je bil obilo poplačan

Tako so oni obdelovali in čuvali svojo mladinsko njivo. Njihov trud ni bil zaman. Bil je bogato poplačan. Pri ugotavljanju hektarskega donosa krompirja v združni, ki so ga vršili organi Okrajne zveze kmetijskih združ, so na enem kvadratnem metru mladinske njive izkopali 4 kg krompirja, kar znaša na en hektar 40 ton. To je najvišji hektarski donos krompirja pri nas, pa tudi med najvišjimi v Sloveniji.

Ostalo delo mladine

Ni pa mladinski aktiv v obdelovalni združni Sobotinci skrbel samo za svojo mladinsko njivo, ampak je tudi na drugih poljih pokazal precejšnje uspehe. Kar pogledjmo si jih. Cel aktiv je temeljito preštudiral knjigo;

prenešiti duha z Mladinske proge na našo vas, to je Kardeljev članek o združništvu in članke ministra Hribarja. Preštudirali so tudi Kardeljev referat: Borba KPJ za novo Jugoslavijo, sedaj pa študirajo material iz V. kongresa KPJ. Na ta način se hočejo dostojno pripraviti na IV. kongres SKOJ-a in LMJ. Na svojih sestankih razpravljajo tudi o delu v združni sami, kako izboljšati način dela, da bo donos boljši in delo lažje.

Pa ne samo to. Najboljši mladinci iz združnega aktivna pomagajo pri delu tudi drugim aktivom v okolici; v Stojncih, Sobotincih samih, v Prvencih, Strelcih itd. Tam vodijo sestanke, prenašajo na mladino svoje izkušnje, ji razkrivajo obzorje in jo dvigajo na tisto stopnjo, ki so jo sami že dosegli.

To so v skopih besedah opisani uspehi mladinskega aktivna v kmečko-obdelovalni združni Sobotinci, to so uspehi pionirjev v našem novem kmečkem gospodarstvu, uspehi mladine, ki se zaveda, da gradi socializem in da je delovni polet, združen z znanostjo, tista stvar, ki omogoča največje delovne zmage.

Voljč Branko

Sestavlja se nova mladinska delovna brigada

Okrajni odbor LMS sestavlja brigado II. grupe III. izmene, ki bo odpotovala na gradnjo Novega Beograda konec tega meseca.

V to brigado so se že prijavili prvi brigadirji, izmed katerih danes nekateri že delajo opeko za združne domove.

Skozi vse izmene nam kaže udeležba na delovnih akcijah, da so mladina in starši spoznali koristni dela, ki ga opravljajo brigade, da je prav brigada na akciji tista, ki omogoča mladini, da se usposablja za razne poklice. V vsaki brigadi, med delom na akciji ali po končanem delu, se lahko vsak mladinec in mladinka odloči za ta ali drug poklic, katerega si pridobi potom tečajev ali šol.

Tako bo tudi ta brigada imela na razpolago strokovne tečaje in šole, v katere se bodo vpisovali brigadirji.

Pri vsakem odhodu mladine na delovno akcijo se še vedno tu ali tam najdejo protiljudski elementi, ki klevetajo delo in življenje mladinskih brigad. To govori samo oni, ki jim ljudska oblast ni po volji, to so samo

Nezdrava komodnost

Dne 4. septembra 1948 sem hotel v prodajalni potrošniške zadruga z višjimi komercialnimi cenami v Ptuj nabaviti otroku jopico. Iz prodajalne sem moral oditi brez nje, ker mi je prodajalka na široko tolmačila, da moram naenkrat izkoristiti celo potrošniško nakaznico za dopolnilno preskrbo po nižjih enotnih cenah (vse dopolnilne bone), češ, da bi Narodna banka imela preveč dela, če bi se še morala ukvarjati s temi odrezki.

Pri tem slučaju mora človek e-hote pomisliti, čemu se je potrošilo toliko papirja, ko tekmuje v štednji materiala, da so se tiskali ločeni boni po 200, 100 itd. ter še celo po

Odkup krompirja je bil organizacijsko slabo pripravljen

Uredba o odkupu krompirja je zelo ugodna za kmetovalce, katero pa žal KLO-ji in upravni odbori KZ niso pravilno tolmačili pridelovalcem krompirja, vsled česar poteka kontrahaža krompirja v ptujskem okraju zelo slabo.

Ugodnosti, katere jim nudi uredba, so sledeče:

1. Vse kontrahirane količine krompirja se kmetovalcem šteje v obvezno oddajo.

2. Za kontrahirane količine prejmejo kmetovalci 25% višjo ceno, ter bone za nakup industrijskega blaga.

3. Za oddane količine nad obvezno oddajo lahko prejmejo koruzo v razmerju 1,5 : 1 odtodno 1 : 1.

Kmetovalci, kateri imajo predpise obvezne oddaje, niso pa sklenili nikakih pogodb, se jim plača oddani krompir po določeni državni ceni brez poviška 25% in brez bonov.

K določanju obvezne oddaje in kontrahiranju krompirja so pravilno pristopili sledeči KLO-ji:

KLO Hajdina je pravilno razumel uredbo o odkupu krompirja. Onim kmetovalcem, kateri zapadejo pod uredbo o obvezni oddaji, je izračunal predpis obvezne oddaje, ter kmetovalce obvestil o njihovi obvezi že 29. avgusta 1948 na množičnem sestanku, pri kateri priliki je bila pri-

sotnim raztolmačena uredba o odkupu krompirja in važnosti, ter ugodnosti kontrahaže, česar rezultat je bil ta, da so kmetovalci že na samem sestanku sklenili za 11 vagonov krompirja, ter je do danes doseglja v kontrahaži 148%.

Da so tudi nekateri KLO pravilno razumeli, se vidi iz tega, da so sledeči KLO dosegli sledeče rezultate: Hum 112%, Pleterje 112%, Pobrežje 105%, Sela 118%, Marjeta na Dravskem polju 104%, Moškanjci 93%, Starše 92%, Šalovci 95%, Obrež 88%.

Kako slabo so razumeli poedini KLO uredbo o kontrahiranju krompirja, se vidi iz tega, da poedinci ne nudijo KZ nikake pomoči pri kontrahaži. KLO Cirkovci še ni izgotovil razreza obvezne oddaje krompirja kljub temu, da so mu bili dani v pomoč trije uslužbenci KZ Mihovci. Okrajni plan odkupa je dosežen z 52%, kar pa je vsekakor večji, vendar pa vsled premelega polaganja važnosti na dostavljenja poročil ni mogoče zabeležiti boljših uspehov.

Do sedaj nam še vedno niso poslali poročil KZ Cirkovci, Dornava, Juršinci, Levajnci, Markovci, Pacinje, Slovenja vas, Rogoznica, Sobotinci, Šikole, Zamušani in Sv. Vid, kljub temu, da so kmetovalci že dosegli 100%no kontrahažo.

V Hajdini so kontrahirali krompir 135%

Prav gotovo ta uspeh v Hajdini ni slučajen — KLO je na podlagi izkušenj pristopil k izvedbi te za prehrano zelo pomembne akcije na pravičen način.

Najvažnejše je to, da je imel KLO 29. avg. vso obvezno razdelitev napravljeno in dostavljeno kmetom. Drugi dan pa je bil množični sestanek, na katerem je tov. Zupanič Mirko temeljito obrazložil kmetom pomen odkupa, način in pa ugodnosti, ki jih imajo kmetovalci pri kontrahiranju.

Diskusija je bila živahna. Dosti je bilo vprašanj in nejasnosti, toda, ker se jim je na vsako vprašanje točno odgovorilo, so na samem sestanku kmetje napravili pogodbo za kontrahiranje že za 11 vagonov krompirja.

Ti kmetje so poučili še vse tiste, ki jih na sestanku ni bilo in odkup je dosežen 135%. Take pravilne poti

naj se poslužijo Cirkovci, Središče, Slovenja vas itd., in uspeh jim je zagotovljen.

Dolžnost KLO je, da poučijo svoje prebivalce dosledno o vseh pogojih in pomenu in mali in srednji kmet bosta v akciji 100% sodelovala, s tem pa enotno prisilila še posamezne vaske mogotce k izpolnjevanju obveznosti do skupnosti. Z. M.

Po svetu

Praga. — Organi državne varnosti so odkrili in aretirali skupino katoliških duhovnikov, ki so v samostanu Libejovice v bližini avstrijske meje organizirali center za tihotapljenje beguncev v inozemstvo.

Berlin. — Kakor poročajo iz Koblenca, so bila v pričetku septembra v vsem Južnem Badenu (francoska zasedbena cona) protestna zborovanja in demonstracije zaradi skoka cen in nizkih mezd. V Freiburgu, Orenburgu, Badenu in Lerachu so skoraj vse tovarne prenehale obratovati.

Atene. — Agencija France Presse poroča, da so v Kožanu (zapadna Makedonija) ustrelili deset borcev demokratske armade, katere je monarhofašistično vojaško sodišče obsodilo na smrt, ker so se udeležili borb z narodno-osvobodilno vojsko.

Kalkuta. — Associated Press poroča: Vseindijski kongres sindikatov je včeraj ostro opomnil indijsko vlado zaradi njene politike zatiranja ljudstva in dušenja državljskih svoboščin. Kongres je opozoril indijsko vlado, da bo spravila deželo, če bo nadaljevala s tako politiko, v hudo gospodarsko in politično krizo. Kongres sindikatov bo pripravil za konec meseca velike protestne demonstracije.

Tokio. — Časopis »Akhata« piše, da celo množične aretacije ne morejo zaustaviti protestnega gibanja na Japonskem zaradi vladinega protustavnega ukaza o reviziji zakona o državni in javni službi. Vrsta sindikatov, med njimi tudi svet za zvezo med sindikati uslužbencev vladnih in občinskih ustanov, sindikat delavcev državnih železnic in drugi, so se izjavili proti vladni politiki ter protestirala zoper zatiranje delavskega gibanja. V protestu poudarjajo, da je Ašidin kabinet vznemirjen zaradi krepitve opozicije proti njegovi politiki glede delavskega vprašanja. Stavka delavcev državnih železnic se je razširila tudi na otok Kiušiu. Stavka poštenih delavcev v Hitačiu se je razvila v splošno stavko. Stavka je zajela tudi sindikate delavcev zasebnih podjetij, kot na primer sindikat delavcev električne industrije, industrije železa in jekla ter prometnih delavcev.

Peter.

Dopisujte v »Naše delo«

J. P.